

Naturvärdesinventering av Gräsvretens industriområde, Huddinge kommun

Naturföretaget 2022

Inventering och rapport: Sara Lundkvist
Foto: Sara Lundkvist
Kvalitetsgranskning: Ulrika Westling, Emma Hellkvist
Datum rapport: 2022-09-09
Version: 2

Kontaktperson för denna rapport: Sara Lundkvist sara@naturforetaget.se, 073-0214754

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund.....	5
Metodik.....	5
Naturvärdesinventering.....	5
Bedömning av Natura 2000-naturtyp.....	6
Trädinventering/Skyddsvärda träd.....	6
Datainsamling.....	7
Rapportering av arter.....	7
Arter inom Artskyddsförordningen.....	7
Främmande invasiva arter.....	7
Förstudie.....	7
Osäkerhet i bedömningen.....	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden.....	7
Övergripande beskrivning.....	7
Områdets naturvärden.....	8
Fynd av naturvårdsarter.....	9
Invasiva arter.....	10
Trädinventering/Skyddsvärda träd.....	10
Skyddade och fridlysta arter.....	12
Dokumenterad förekomst.....	12
Beskrivning av naturvärdesobjekt.....	14
1. Liten skogsdunge.....	15
2. Gräsmark.....	16
3. Brynmiljö med lundkaraktär.....	17
4. Barrblandskog.....	18
5. Liten sumpskog.....	19
6. Sumpskog med videbuskar.....	20
7. Sumpskog.....	21
8. Igenväxande åkermark.....	22
9. Gallrat bryn.....	23
10. Våtmark.....	24
11. Yngre brynmiljö.....	25
12. Hällmarkstallskog.....	26
13. Bäckravin.....	27
14. Barrskog.....	28
15. Reningsdammen.....	29
16. Brynmiljö med äldre ek.....	30
Konsekvensanalys.....	31
Förslag på skydds- och kompensationsåtgärder.....	31
Bedömning om planförslaget innebär betydande miljöpåverkan gällande naturvärden.....	32
Källor.....	35
Litteratur.....	35
Databaser.....	35
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt.....	36
Bilaga 2. Karta över artfynd.....	37
Bilaga 3. Trädinventering/skyddsvärda träd.....	38

Sammanfattning

I samband med detaljplanarbetet för Gräsvretens industriområde i Huddinge kommun behöver kommunen göra en naturvärdesinventering. På uppdrag av Huddinge kommun har Naturföretaget därför gjort en naturvärdesinventering och en trädinventering av området under juni 2022.

Det inventerade området är cirka 36 hektar stort. En större del av inventeringsområdet består av industriområde. Runt industriområdet finns en skog som domineras av barrskog med brynmiljöer i kanterna. Det finns även områden med våtmarker och fortplantningsområden för groddjur, dessa områden bedömdes ha höga naturvärden. Brynmiljön i områdets västra kant bedömdes ha påtagliga naturvärden och där påträffades huvuddelen av de naturvårdsintressanta arterna. Till exempel förekommer flera signalarter för lundartade ädellövskogsmiljöer, såsom blåsippan, vätteros och svart trolldruva. Inom inventeringsområdet påträffades ett flertal naturvärdesträd samt en jätteek som bedömdes som särskilt skyddsvärd.

Då området till stor del består av industrimark finns stora ytor med ruderatmark. Denna mark är värdefull för att det finns blommande växter samt diken och grus, men bedömdes inte uppfylla kraven för att bli klassat som naturvärdesobjekt.

Gräsvretens industriområde ligger i ett landskap där det finns mycket naturmark vilket gör att påverkan på de arter som utnyttjar planområdet inte blir alltför stor eftersom det finns gott om liknande ersättningsmiljöer i närområdet. Beroende på hur detaljplaneområdet utformas kan påverkan och konsekvenserna bli olika stora. Om detaljplanen utformas på ett sådant sätt att det finns förutsättningar för olika arter att röra sig i landskapet, även i kvartersmarken, blir konsekvenserna lägre. En sådan utformning kan till exempel uppnås genom att spara en del träd och grönytor samt undvika stora hårdgjorda ytor och inte gör för täta staket runt området.

Naturföretaget bedömer att planförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan i avseende på naturvärden. Bevarandestatus och kontinuerlig ekologisk funktion bedöms inte påverkas negativt för de skyddade arter som förekommer inom inventeringsområdet. De skyddade fridlysta växtarterna som påträffades i området är vanliga arter och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas då det förekommer liknade miljöer i närheten som arterna kan utnyttja. Vid det fortsatta planarbetet är det önskvärt att planområdet utformas så att det i fortsättningen finns delar kvar med naturmiljöer. Exempel på detta är att spara miljöer som är viktiga för groddjur såsom sumpskogar och lekvatten. Då det finns ett större inslag av ekar inom planområdet är det också lämpligt att efterträdnarna sparas för att skapa förutsättningar för en kontinuitet av ekar.

Bakgrund

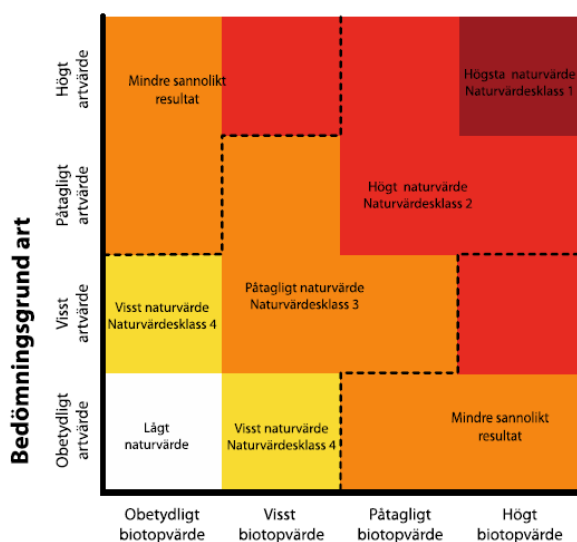
I samband med detaljplanearbetet för Gräsvretens industriområde i Huddinge kommun behöver kommunen göra en naturvärdesinventering. På uppdrag av Huddinge kommun har Naturföretaget därför gjort en naturvärdesinventering och en trädinventering av området under juni 2022.

Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 8 och 13 juni 2022. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad Detalj, och med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Detaljerad redovisning av artförekomst.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Bedömningsgrund biotop

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå. Områden med Högsta naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten. Områden med Högt naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Rödlistade arter – arter där utdöenderisken har klassificerats enligt IUCN:s system som DD, NT, VU, EN, CR eller RE enligt svenskt myndighetsbeslut. Rödlistan uppdateras vart femte år av SLU Artdatabanken. Vissa rödlistade arter är också fridlysta, men inte alla.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Arter som är förtecknade i artskyddsförordningen (2007:845) och skyddade enligt fridlysningsreglerna. Flera av de fridlysta arterna är också rödlistade, men inte alla.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Bedömning av Natura 2000-naturtyp

I naturvärdesinventering enligt svensk standard ingår att bedöma om inventeringsobjekt innehåller biotoper av s.k. Natura 2000-naturtyp, utifrån naturlighetskriterier enligt Naturvårdsverkets vägledning för respektive naturtyp. Förekomst av en naturtyp som är hotad (på nationell eller internationell nivå) innebär alltid att objektet i fråga har ett Högt biotopvärde.

Trädinventering/Skyddsvärda träd

Naturföretagets naturvärdesklassning av träd utgår från NVI-standardens (SS 19900:2014) bedömningsgrunder för biotop- och artvärden: Varje trädindivid kan ses som en biotop, och biotopvärdet bedöms utifrån trädets biotopkvaliteter (som till exempel ålder, barkstruktur, grovlek, senvuxenhet, brandpåverkan och död ved på stam eller grenar). Artvärdet bedöms dels utifrån trädartens sällsynthet eller hur hotad den är, dels utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom som kan knytas till trädet.

I bedömningen av särskilt skyddsvärda träd används kriterier och definitioner enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd (Naturvårdsverket, 2012). Med särskilt skyddsvärda träd avses:

Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.

Mycket gamla träd; Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstam

Koordinatpunkter tas för alla utpekade träd med en noggrannhet på 10 meter med hjälp av mobiltelefonens GPS.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

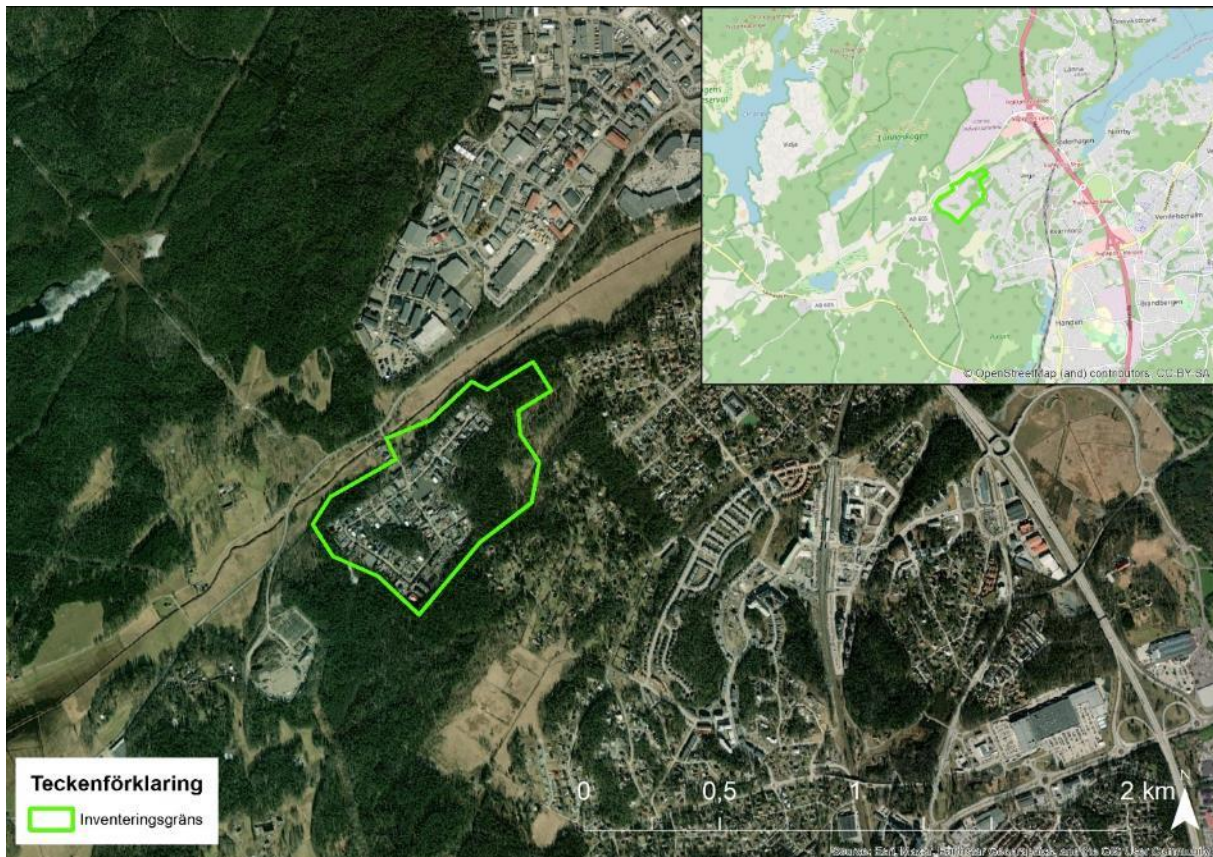
Inventeringen är en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad detalj, ingen artgrupp har inventerats detaljerat. Då inventeringen gjordes på sommaren har inte marksvampar kunnat noteras

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 36 hektar stort. En större del av inventeringsområdet består av industriområde. Runt industriområdet finns en skog dominerad av barrskog med brynmiljöer i kanterna och ett våtmarksområde i nordöstra delen.

Området gränsar i sydväst till Hanveden som är ett riksintresse för friluftsliv. I nordväst, några hundra meter ifrån det inventerade området, ligger Lännaskogens naturreservat. Den sydvästra delen av området angränsar till ett objekt med naturvärde enligt Skogsstyrelsen.

Figur 3. Översiktskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen.

Områdets naturvärden

Områdets nordvästra del består av en medelålders barrskog som i delar har ett större inslag av lövträd. Längs områdets sydvästra kant är det ett lövdominerat skogsbryn mot åkern, med ett större inslag av ädellövträd. I området finns äldre tallar och ett visst inslag av död ved. Det finns även områden med våtmarker och fortplantningsområden för groddjur. Huvuddelen av de naturvårdsintressanta arterna gjordes i brynmiljön i områdets västra kant. Där förekommer flera signalarter för lundartade ädellövskogsmiljöer som blåsippa, vätteros och svart trolldruva.

Då området till stor del består av industrimark finns stora ytor med ruderatmark. Denna mark är värdefull för att det finns blommande växter samt diken och grus, men ruderatmarken bedöms inte uppfylla kraven för att bli klassad som naturvärdesobjekt.

Figur 4. Bilden visar ett område med ruderatmark.

Fynd av naturvårdsarter

Under inventeringen hittades enstaka naturvårdsarter inom samtliga biotoper. Flest artfynd gjordes i brynmiljön.

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området. Rödlisterade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Fåglar					
Gråkråka	NT		X		Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen, fågeldirektivet bilaga 2
Grönfink	EN		X		Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen, fågeldirektivet bilaga 2
Gröngöling			X		Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen, prioriterad art Skogsvårdslagen
Gulsparv	NT				Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen
Stare	VU		X		Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen, fågeldirektivet bilaga 2
Svartvit flugsnappare	NT				Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen,
Trädlärka			X		Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen, Fågeldirektivets bilaga 1
Kärlväxter					
Alm	CR				
Blåsippa			X		Fridlyst enl. 9 § Artskyddsförordningen. Signalart SKS, typisk art i 9050, 9020

Blodrot					Signalart ÄoB
Brudbröd		X		X	Typisk art i 6270, signalart ÄoB
Ekbräken				X	Typisk art i 9050
Gul fetknopp		X		X	Signalart ÄoB, Typisk art i 8230
Gulmåra		X			Signalart ÄoB
Gullviva		X	X	X	Typisk art i 6270, 6530 m.fl. gräsmarkshabitat, signalart ÄoB, fridlyst enl. 9 § Artskyddsförordningen
Gökärt				X	Typisk art för 9070
Hirsstarr		X		X	Signalart ÄoB Typisk art i 6410 m.fl. gräsmarkshabitat
Jungfrulin				X	Typisk art för 6270, 6530 m.fl. gräsmarkshabitat, signalart ÄoB,
Knagglestarr				X	Typisk art i 6530, 6510
Liljekonvalj			X		Fridlyst enl. 9 § Artskyddsförordningen
Mandelblom				X	Typisk art i 6270
Ormbär				X	Typisk art i 9050
Pillerstarr		X		X	Typisk art för 6270, 6530 m.fl. gräsmarkshabitat, signalart ÄoB,
Styvmorsviol				X	Typisk art i 8230
Svart trolldruva		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9050. 9020,9180
Vätteros		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9020,9160
Ängsvädd		X		X	Typisk art för 6270, 6530 m.fl. gräsmarkshabitat, signalart ÄoB,
Lavar					
Gul dropplav	NT	X			Typisk art i 9070
Skuggorangelav	NT				
Mossor					
Kransmossa				X	Typisk art i 9050
Svampar					
Tallticka	NT			X	Typisk art i 9010
Groddjur					
Mindre vattensalamander			X		Fridlyst enl. 6 § Artskyddsförordningen
Vanlig groda			X		Fridlyst enl. 6 § Artskyddsförordningen
Större vattensalamander			X		Arten är fridlyst enl. 4, 5 § artskyddsförordningen. Habitatdirektivet bilaga 2, 4
Åkergroda			X		Arten är fridlyst enl. 4, 5 § artskyddsförordningen. Habitatdirektivet bilaga 4
Däggdjur					
Obest. Fladdermus			X		Arten är fridlyst i hela landet enligt 4, 5 § artskyddsförordningen.

Invasiva arter

Inom området påträffades flera fynd av de invasiva arterna parkslide och jätteloka. Båda dessa arter kan sprida sig kraftfullt. Parkslide är inte ännu upptagen i EU-listan men kommer troligen omfattas av den nationella listan för invasiva arter. Arten är väldigt svår att få bort och kan vid påverkan börja sprida sig kraftfullt. Jordmassor som kommer ifrån en plats där parkslide växer måste behandlas varsamt då arten sprider sig mycket effektivt genom rotskott och börjar man gräva i eller kring plantan kan det stimulera växten att sätta igång med en kraftfull ny tillväxt.

Trädinventering/Skyddsvärda träd

Inom inventeringsområdet hittades en ek med en diameter på 151 centimeter och den klassas därför som ett särskilt skyddsvärt träd, enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd

(Naturvårdsverket, 2012). Det hittades även mindre hålträäd av både asp och ek som uppfyller kriterierna för särskilt skyddsvärda träd samt ett par äldre tallar som är cirka 200 år.

Inom inventeringsområdet finns även ett flertal naturvärdesträd (fig.5, bilaga 3). Med naturvärdesträd avses träd som inte uppfyller kriterierna för särskilt skyddsvärda men ändå har ett biologiskt värde eller kulturmiljövärde. Flera av naturvärdesträden är äldre tallar som är cirka 100-170 år. Eventuellt kan någon individ vara äldre eller yngre, åldersbestämning genom trädborring gjordes endast på enstaka individer och åldern är för det mesta uppskattad genom bedömning av barkstrukturer och förekomst av arter. Inom inventeringsområdet förekommer även några ekar som bedöms vara efterträdare. Efterträdarna är ekar som med tiden kan utvecklas till värdefulla naturvärdesträd. Eftersom det tar lång tid för en ek att utveckla högre värden är det viktigt att efterträdare sparas och får möjlighet att bli gamla. Inom området förekommer även flera hålträäd som är värdefulla då de utgör häckningsplatser för olika fågelarter. Ett hål kan utnyttjas i många år av olika fåglar.

Koordinatpunkter som togs för de utpekade naturvärdesträden har en noggrannhet på 10 meter och bör därför mätas in med noggrannare utrustning inför fortsatt planering.

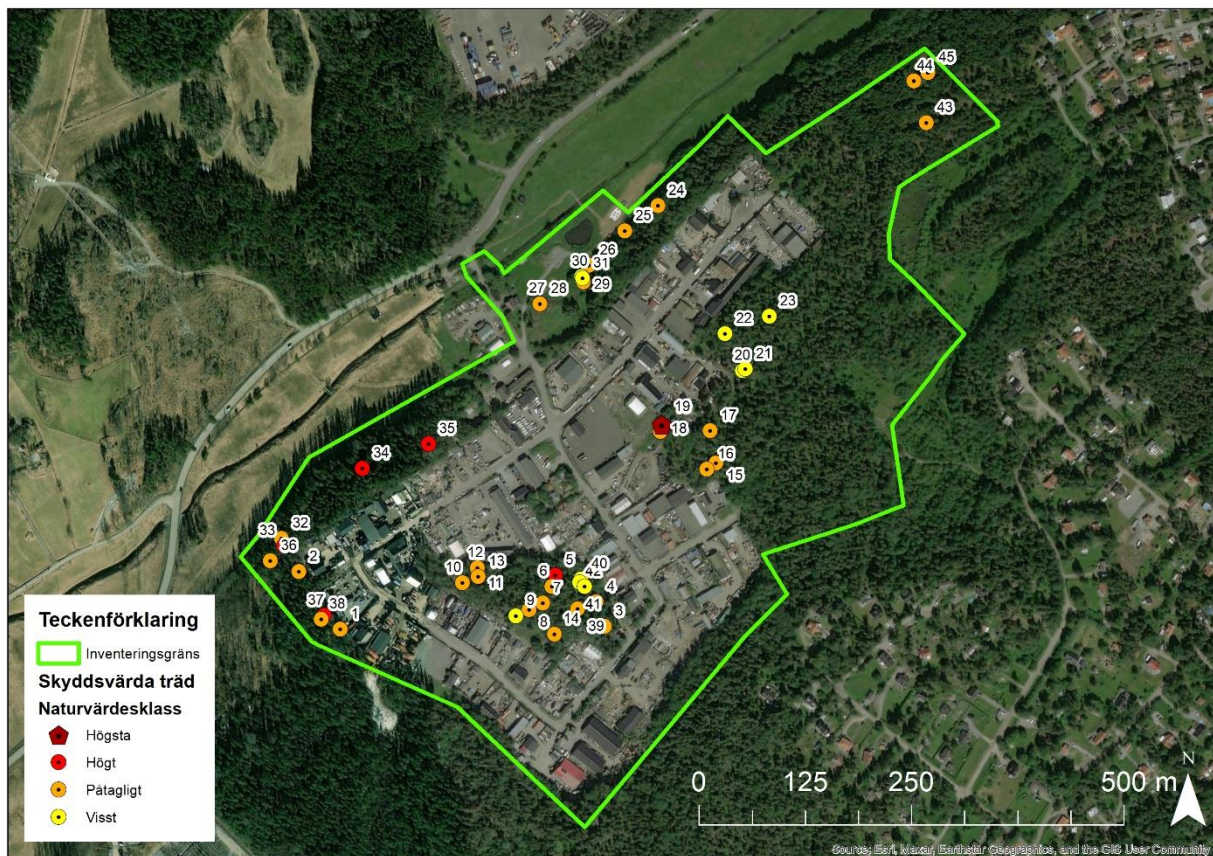

Fig. 5. Karta över naturvärdesträd, klassade enligt Naturföretagets naturvärdesklassning av träd som utgår från NVI-standardens (SS 199000:2014).

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

Inom området har 45 skyddade arter (tabell 1) påträffats: tre kärlväxter (blåsippa, liljekonvalj, gullviva), fyra groddjursarter (åkergroda, vanlig groda, större vattensalamnder, mindre vattensalamander), en obestämd fladdermus och 37 fågelarter. Här nedan presenteras en bedömning för hur kärlväxterna och groddjuren kan komma att påverkas av en eventuell exploatering. En fågelinventering har gjorts parallellt med naturvärdesinventeringen och bedömningen av fågelarter görs i denna separata rapport (Berg, 2022). Endast de naturvårdsintressena fåglar som observerades under fågelinventeringen presenteras i tabell 1.

För alla arter som är skyddade enligt 4 och 7 §§ artskyddsförordningen bedöms hur den kontinuerliga ekologiska funktionen för arternas livsmiljöer påverkas (sedan dom i målen C-473/19 och C-474/19 under våren 2021). För djur innebär det framför allt en bedömning av påverkan på fortplantnings- och viloplats. För arter som är skyddade enligt 6, 8 och 9 §§ artskyddsförordningen bedöms eventuell påverkan på lokal, regional eller nationell bevarandestatus för arterna.

Blåsippa (LC) - Fridlyst enligt 9 § i artskyddsförordningen. Arten förekommer rikligt i brynmiljön längs den västra kanten. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering.

Gullviva (LC) - Fridlyst enligt 9 § i artskyddsförordningen. Gullviva sågs i närheten av jätte-eken. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering.

Liljekonvalj (LC) - Fridlyst enligt 9 § i artskyddsförordningen. Liljekonvalj växte rikligt på flera platser inom nästan hela inventeringsområdet. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering.

Vanlig groda (LC)- Fridlyst enligt 6 § i artskyddsförordningen. Sågs i våtmarken (objekt 10) vid groddjursinventeringen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering. Dock bör hänsyn tas kring de befintliga lekvattnen.

Åkergroda (LC)- Fridlyst enligt 4, 5 § i artskyddsförordningen. Sågs i våtmarken (objekt 10) vid groddjursinventeringen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering. Dock bör hänsyn tas kring de befintliga lekvattnen.

Mindre vattensalamnder (LC)- Fridlyst enligt 6 § i artskyddsförordningen. Sågs i våtmarken (objekt 10) och reningsdammen vid groddjursinventeringen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering. Dock bör hänsyn tas kring de befintliga lekvattnen.

Större vattensalamander (LC)- Fridlyst enligt 4, 5 § i artskyddsförordningen. Art och habitatdirektivet bilaga 4. Sågs våtmarken (objekt 10) och reningsdammen vid groddjursinventeringen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt av en eventuell exploatering. Dock bör hänsyn tas kring de befintliga lekvattnen.

Obestämd fladdermus Samtliga Sveriges fladdermöss är fridlysta enligt 4, 5 § i artskyddsförordningen. Vid groddjursinventeringen noterades fladdermöss födosöka över reningsdammen, artbestämning kunde inte göras. Troligen kommer en exportering av området dess

bevarandestatus riskerar inte att påverkas varken lokalt, regionalt eller nationellt då det finns gott om liknade miljöer i närområdet.

Fåglar

Inom området påträffades 37 arter av fåglar (tabell 1, Berg, 2022). Alla fåglar är fridlysta genom artskyddsförordningen. För ingen av arterna som noterades vid fågelinventeringen bedöms det finnas risk för påverkan på områdets kontinuerliga ekologiska funktion. Denna bedömning (Berg, 2022) motiveras huvudsakligen av att dessa fåglar är vanligt förekommande arter som kan leva i många olika typer av miljöer, inklusive produktionspåverkad skog eller bebyggd mark. Sannolikt kan arterna lätt anpassa sig till den förändring av naturmiljön som en eventuell exploatering medför.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades 16 naturvärdesobjekt. För kartor över de olika objekten, se Bilaga 1-2. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Liten skogsdunge	3
2	Gräsmark	3
3	Brynmiljö med lundkaraktär	3
4	Barrblandskog	4
5	Liten sumpskog	3
6	Sumpskog med videbuskar	3
7	Sumpskog	4
8	Igenväxande åkermark	4
9	Bryn med asp	4
10	Våtmark	2
11	Yngre brynmiljö	4
12	Hällmarkstallskog	3
13	Bäckravin	3
14	Barrskog	3
15	Reningsdammen	2
16	Bryn med äldre ek	2

1. Liten skogsdunge

Figur 6. Vy över del av skogsdungen.

Beskrivning

Objektet består av en skogsdunge som är en blandskog med stort lövinslag. I trädskiktet förekommer arter som ek, björk, asp, lönn, gran, tall och enbuskar. Död ved förekommer. Flera av ekarna bedömdes som efterträdare och naturvärdesträd. Fältskiktet domineras av blåbär men är delvis örtrikt med inslag av liljekonvalj, vitsippa, piprör, kruståtel och skogskovall. Bottenskiktet domineras av olika arter av skogsmossor som väggmossa och husmossa. Objektet är beläget på en höjd och det är delvis blockrikt och berg i dagen. Vid fältbesöket sågs rådjur utnyttja skogsdungen. I den sydöstra kanten växer jättteloka.

Naturvårdsarter

Blåsippa, grönfink, gökärt, liljekonvalj

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Visst då det förekommer inslag av död ved, äldre träd och riktigt med löv samt ett antal träd som bedömdes som naturvärdesträd. Artvärdet bedöms som Visst då området var förhållandevis artrikt och naturvårdsarter förekommer inom objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Om det är möjligt är det lämpligt att spara delar av detta område då det förekommer en ekar och äldre träd som med tiden kan utvecklas till värdefulla träd. Några av ekarna står trängda och en försiktig gallring kring dessa kan gynna deras utveckling.

2. Gräsmark

Figur 7. Vy över gräsmarken.

Beskrivning

Objektet består av en hage som i dagsläget inte betas. Marken är sluttande och är till största delen näringspåverkad med en frodig vegetation men det finns delar med berghällar där är vegetationen är mer örtrik. I de näringsrikare delarna av fältskiktet förekommer arter som ängskavle, hundäxing ängssvingel, älggräs och brännässlor. Kring berghällarna växer hävdgynnade och torrmarkspräglade arter som styvmorsviol bergsyra, kärleksört, gul fetknopp, femfingerört och vitmåra. Några enstaka äldre träd förekommer, några tallar och en gran.

Naturvårdsarter

Gul fetknopp, gulmåra, mandelblom, styvmorsviol,

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Visst då det förekommer strukturer som hållar, hävdgynnad flora och äldre tallar. Artvärdet bedöms som Visst då det i små förekomster finns hävdgynnade arter som är signalarter eller typiska arter för gräsmarker.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Området kring hållarna kan med fördel sparas då det där finns möjligheter att gynna hävdgynnad torrmarks flora genom bete eller slåtter.

3. Brynmiljö med lundkaraktär

Figur 8. Vy över skogsbrynet.

Beskrivning

Objektet består av en långsmal brynmiljö i slutningen mot en åker. Trädsiktet består av en blandskog med stort inslag av lövträd och hassel. Arter som förekommer är ek, gran, björk, rönn, asp och tall. Fältsiktet är lundartat och delvis örtrikt med arter som blåbär, gökärt, blåsippa, liljekonvalj, smultron, lundgröe, midsommarblomster, viol och vitsippa. I bottenskiktet växer skogsmossor som väggmossa och husmossa men även ett större inslag med kransmossa vilket indikerar en viss kalkrikedom. Ett visst inslag av död ved förekommer samt förekomst av naturvärdesträd i form av efterträdare, hålträd och äldre tallar. Det är troligt att delar av skogen fungerar som sommar- och vinterhabitat för groddjur.

Naturvårdsarter

Blåsippa, ekbräken, gullviva, gökärt, mandelblom, kransmossa, stare, svart trolldruva, vättersos

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Visst då det förekommer strukturer som död ved hålträd, och stort inslag av lövträd. Artvärdet bedöms som Påtagligt då ett flertal naturvårdarter förekommer inom objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Utveckla brynmiljön och gynna löv, spara efterträdare och äldre träd.

4. Barrblandskog

Figur 9. Vy över skogen.

Beskrivning

Objektet består av en 80-90 årig barrblandskog. Trädskiktet domineras av gran och tall med ett stort inslag av asp. Andra lövträd som björk, rönn och ek förekommer. Fältskiktet domineras av blåbär med inslag av lingon, ljung, kruståtel och piprör. Bottenskiktet domineras av vanliga skogsmossor som väggmossa och husmossa. Skogen är påverkad av skogsbruk och är delvis väl gallrad och ganska gles men det finns delar där skogen är tätare. Död ved förekommer sparsamt både som liggande och stående. Enstaka träd som bedömdes som naturvärdesträd förekommer.

Naturvårdsarter

Blodrot, gökärt, liljekonvalj, ängsvädd

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde då det förekommer död ved och enstaka äldre träd. Artvärdet bedöms som Obetydligt då de naturvårdsarter som förekommer inom objektet förekommer sparsamt eller har lågt signalvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Om möjligt spara enstaka äldre träd då det är lång leveranstid på äldre träd är det viktigt att även spara medelålders träd som efterträdare. I den östra kanten, vid gränsen till objekt 10 är det lämpligt att skapa en skyddszon för groddjur.

5. Liten sumpskog

Figur 10. Vy över del av sumpskogen.

Beskrivning

Objektet består av en liten sumpskog med tröscklar och små grunda vattensamlingar. Beståndet domineras av klibbal och glasbjörk. Fältskikt med grenrör och starrar. Död ved förekommer rikligt främst som självgallrad klen ved. På tröscklarna växer liten räffelmossa och skogstjärnmossa. De delar av sumpskogen som är närmast industriområdet är ganska skräpig och de ligger bland annat gamla däck i vattnet.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då det förekommer strukturer som död ved, tröscklar och öppet vatten, troligen är hydrologin relativt opåverkad. Artvärdet bedöms som Obetydligt då inga naturvårdsarter sågs vid fältbesöket.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Om det är möjligt är det lämpligt att spara och låta våtmarken utvecklas naturligt. Eventuellt kan ringbarkning göras på enstaka träd för att skapa solbelysta vattenytor som kan utnyttjas som lekvatten av groddjur. Då området är skräpig är en lämplig åtgärd att plocka bort skräpet som ligger i våtmarken. Då det är en våtmark kan vattennivån påverkas vid markarbeten i närheten.

6. Sumpskog med videbuskar

Figur 11. Vy över våtmarken.

Beskrivning

Objektet ligger precis i gränsen av inventeringsområdet och bara en minde del av objektet ligger inom inventeringsområdet. Objektet består av en liten sumpskog med videbuskar, klibbal, björk, tall och gran. Fältskiktet är relativt örtrikt med smörblomma, humleblomster, midsommarblomster, grenrör och starrarter som blåsstarr och hundstarr. Största delen av objektet är fuktigt med bara mindre områden som består av öppet vatten. Vid fältbesöket var det ganska mycket vatten i sumpskogen men det hade regnat kraftigt innan, dock är det troligt att området torkar upp så pass mycket att det är olämpligt som lekvatten för groddjur. Men området kan troligen fungera som sommarhabitat för groddjur. På våren när videbuskarna blommar kan området fungera som födosöksområde för insekter.

Naturvårdsarter

Blodrot

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då det är en våtmark med strukturer som öppet vatten, videbuskar och artrikedom. Artvärdet bedöms som Obetydligt då det endast förekommer en naturvårdart med lågt signalartsvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Då det är en våtmark kan vattennivån påverkas vid markarbeten i närheten. Om det går är det lämpligt att behålla och låta våtmarken utvecklas naturligt.

7. Sumpskog

Figur 12. Vy över del av sumpskogen.

Beskrivning

Delar av objektet sträcker sig utanför inventeringsområdet. Objektet består av en sumpskog som angränsar till objekt 6. Trädsiktet består av klibbal, glasbjörk, tall och gran I fältsiktet växer olika starrarter, grenrör, älggräs, humleblomster och ormbunkar. I bottensiktet växer olika vitmossarter. Svagt utvecklade trösklar förekommer samt ett visst inslag av död ved.

Naturvårdsarter

liljekonvalj

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Biotopvärdet bedöms som Visst. Sumpskogar har ofta värden knutna till hydrologi och fuktigt mikroklimat, men här är de förekommande sumpskogsstrukturerna svagt utvecklade. Artvärde bedöms som Obetydligt då inga naturvårdsarter sågs vid fältbesöket.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Då det är en våtmark kan vattennivån påverkas vid markarbeten i närheten. Om det går är det lämpligt att behålla och låta sumpskogen utvecklas naturligt.

8. Igenväxande åkermark

Figur 13. Vy över del av gräsmarken.

Beskrivning

Objektet består av en igenväxande åkermark där det finns delar som är fuktigare. I buskskiktet växer videbuskar och i fältskiktet växer tuvtåtel, hundäxing, kråkvicker, gulvial, smörblomma och hundäxing.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Biotopvärdet bedöms som Visst då det är en öppen gräsmark som insekter kan födosöka i samt att det finns vidbuskar som är nektar- och pollenkällor på våren. Artvärdet bedöms som Obetydligt då inga naturvårdsarter hittades vid fältbesöket.

Natura 2000-naturtyp

-

9. Gallrat bryn

Figur 14. Vy över del av skogsbrynet.

Beskrivning

Objektet består av ett bryn mot den före detta åkern som håller på att växa igen. Det verkar som någon slags åtgärd har gjorts där man har tagit ner asp för att öppna upp brynet, men i dagsläget är det mycket aspsly som har slagit upp och brynet håller på att växa igen. Trädskiktet består av asp med ett visst inslag av yngre granar. I fältskiktet växer olika gräsarter som piprör men även en viss förekomst av örter som gulvial och smultron. I den östra delen av brynet förekommer ett flertal hävdgynnade signalarter som brudbröd, gullviva, gulmåra, jungfrulin och pillerstarr.

Naturvårdsarter

Brudbröd, gullviva, gulmåra, jungfrulin, pillerstarr

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett obetydligt biotopvärde då de lövträd som förekommer är yngre, samt att området domineras av stort uppslag av aspsly. Arvärdet bedöms som påtagligt då det förekommer ett flertal hävdgynnade arter i den östra delen av brynet. Dock är brynet så pass igenväxande av aspsly att ett högre naturvärde ej kan motiveras. Då inga naturvårdsarter hittades vid fältbesöket. Dock förekommer en större artrikedom i liknande miljö utanför objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Finns möjligheter att utveckla detta område till en artrik brynmiljö. Genom att röja bort slyuppslag och årlig slåtter. Förekomsten av artrik flora gör att med rätt skötsel finns det förutsättningar för dessa arter att sprida sig över hela brynet. Då det förekommer rikligt med asp behöver man regelbunden slåtter och röjning, uppslag av asp kan minskas om man ringbarkar aspar innan avverkning. De äldre asparna kan med tiden utvecklas till hålträd som gynnar fågellivet.

10. Våtmark

Figur 15. Vy över våtmarken.

Beskrivning

Objektet ligger precis i gränsen till inventeringsområdet och består av en blöt våtmark med videbuskar runt omkring. Vegetationen är riklig med arter som kaveldun, kråklöver, sjöfräken, blåsstarr, flaskstarr och strandlysing. Delar med öppet solbelyst vatten finns. Under våren 2022 genomfördes en groddjursinventering av området som visade på att ett flertal groddjur utnyttjar området som lekvatten.

Naturvårdsarter

Mindre vattensalamander, större vattensalamander, vanlig groda, åkergroda

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då det är en artrik, naturlig våtmark med vattenspeglar och lämplig miljö som groddjurshabitat. Artvärdet bedöms som Högt då flertalet groddjur leker i vattnet.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Se till att våtmarken bibehåller sin naturliga hydrologi och inte påverkas negativt vid exploatering i närområdet. Även området närmast våtmarken behöver värnas då groddjuren kan uppehålla sig där. I planförslaget angränsas våtmarken av kvartersmark och en väg. Om det finns möjlighet är det lämpligt att flytta vägen en bit ifrån våtmarken och skapa en skyddszon. Då det finns naturmark på motsatta sidan om våtmarken som groddjuren sannolikt kan utnyttja, behöver skyddszonen inom planområdet förmodligen inte vara alltför stor. Eftersom det är svårt att veta exakt hur groddjuren rör sig i landskapet är det också svårt att veta exakt hur mycket skyddsavstånd som krävs. Vi uppskattar att det borde räcka med cirka 30–40 meter. Inom skyddszonen kan åtgärder som stärker groddjurshabitatet med fördel göras. Till exempel kan stockar läggas ut och stenrösen byggas upp som groddjuren kan utnyttja som gömställen och övervintringsmiljöer. Eventuellt kan en viss gallring utföras med jämna mellanrum för att se till att våtmarken inte växer igen.

11. Yngre brynmiljö

Figur 16. Vy över del av skogsbrynet.

Beskrivning

Objektet består av en ett skogsbryn med lundartad karaktär. Trädskiktet är ganska ungt och består av en blandskog med stort aspinslag men även gran och tall förekommer. Fältskiktet domineras av gräs och blåbär, arter som förekommer i fältskiktet är piprör, blåbär, vårfryle, vitsippa, harsyra. Bottenskiktet förekommer ett relativt stort inslag av kransmossa. Ett visst inslag av död ved förekommer.

Naturvårdsarter

Blåsippa, stare, svart trolldruva

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4 (svag). Biotopvärdet bedöms som Visst då det är en lövskogsmiljö som kan erbjuda häckning miljö för fågelarter. Artvärdet bedöms som Obetydligt då endast enstaka förekomster av naturvårdsarter förekommer.

Natura 2000-naturtyp

-

12. Hällmarkstallskog

Figur 17. Vy över del av hällmarken.

Beskrivning

Objektet består av en liten hällmarkstallskog. Trädskiktet består av tall, gran, asp och björk. De flesta träden är yngre till medelålders men det förekommer enstaka individer som är äldre varav en ca 200 år. I fältskiktet växer bland annat ljung, lingon, kruståtel och bergslok. Bottenskiktet domineras av renlavvar och skogsmossor

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 (svag). Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då det är en hällmark med solbelysta hållar som skapar ett varmare mikroklimat, inslag av enstaka äldre tallar och död ved. Artvärdet bedöms som Obetydligt då inga naturvårdsarter hittades vid fältbesöket.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Detta område är lämpligt att bevara då det finns förutsättningar för området att utveckla högre naturvärden med tiden, då det förekommer enstaka äldre individer.

13. Bäckravin

Figur 18. Vy över del av bäckravinen.

Beskrivning

Objektet består av en liten bäckravin som går igenom brynmiljön med lundkaraktär (objekt 3). I trädskiktet växer hassel, sälg, och asp och i fältskiktet växer skogsfräken, ormbunkar, älggräs, stinksyska och humleblomster. Rikligt med självgallrad klen död ved förekommer.

Naturvårdsarter

Blåsippa, ormbär

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Visst biotopvärde då bäckraviner utgör en fuktig miljö som gynnar flertalet arter samt den rikliga förekomsten av död ved. Artvärdet bedöms som Visst då enstaka naturvårdsarter förekommer.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Om det är möjligt är det önskvärt att bevara och låta området utvecklas naturligt. En förutsättning för att området ska kunna bevaras är att hydrologin bevaras.

14. Barrskog

Figur 19. Vy över del av barrskogen.

Beskrivning

Objektet består av en barrskog som domineras av gran med inslag av tall, björk och asp. Död ved förekommer ganska rikligt. Trädåldern är ganska hög vilket indikeras av förekomst av talticka som är en art knuten till äldre tallar. I fältskiktet växer arter som kruståtel, blåbär och liljekonvalj. I bottenskiktet växer vanliga skogsmossor som väggmossa och husmossa. Objektet sträcker sig ut utanför inventeringsområdet och troligen har skogen utanför inventeringsområdet liknande naturvärden.

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, talticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då det finns död ved och skogen är olikåldrig skog med äldre träd. Artvärdet bedöms som Visst då det förekommer häckande fåglar och enstaka förekomster av talticka.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Om det är möjligt är det önskvärt att bevara och låta området utvecklas naturligt.

15. Reningsdammen

Figur 21. Vy över reningsdammen.

Beskrivning

Objektet består av en reningsdamm med videbuskar runt omkring. I strandkanten växer kaveldun och olika starrarter. Vid groddjursinventeringen våren 2022 sågs vattensalamandrar och fladdermöss som födosökte runt dammen.

Naturvårdsarter

Mindre vattensalamander, större vattensalamander, obestämd fladdermus

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Biotopvärdet bedöms som Påtagligt då fiskfria småvatten är en viktig biotop för fortplantning av groddjur. Artvärdet bedöms som Högt då dammen utnyttjas som lekvatten av både större vattensalamander och mindre vattensalamander.

Natura 2000-naturtyp

-

Hänsyn och skötselråd

Bevara reningsdammen som lekvatten åt groddjur. Även området närmast våtmarken behöver värnas då groddjuren kan uppehålla sig där. Åtgärder i och kring dammen bör undvikas under våren och sommaren då salamandrarna nyttjar området. En utvidgning av dammen skulle förmodligen ha en positiv påverkan på populationen, då ytan för lekvattnet ökar. För att öka förutsättningarna för groddjuren som leker i dammen kan man med fördel lägga ut stockar och stenrösen i närområdet för att skapa möjligheter för skydd.

16. Brynmiljö med äldre ek

Figur 20. Vy över del av brynmiljön och den gamla eken.

Beskrivning

Objektet är litet och består av ett skogsbryn med ett par ekar varav en av ekarna är ett särskilt skyddsvärt träd med en stamomkrets på 474 cm. Den gamla grova eken är ett hålträd och på barken växte flera arter av lavar. I brynet växte även hassel och rönn. Fältskiktet är örtrikt med arter som smörblomma, skogsklöver, lundgröe, vitsippa, spenört och blåsippan.

Naturvårdsarter

Alm, blåsippan, gul dropplav, gullviva, skuggorange lav

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Påtagligt biotopvärde då eken utgör en så pass viktig och relativt sällsynt biotop med arter knutna till sig. Troligen utgör ekens håligheter möjliga gömställen för fladdermöss. I brynet finns även kvaliteter som bärande träd och buskar samt ett örtrikt fältskikt.

Artvärdet bedöms som Påtagligt då det förekommer flera naturvårdsarter inom objektet

Natura 2000-naturtyp

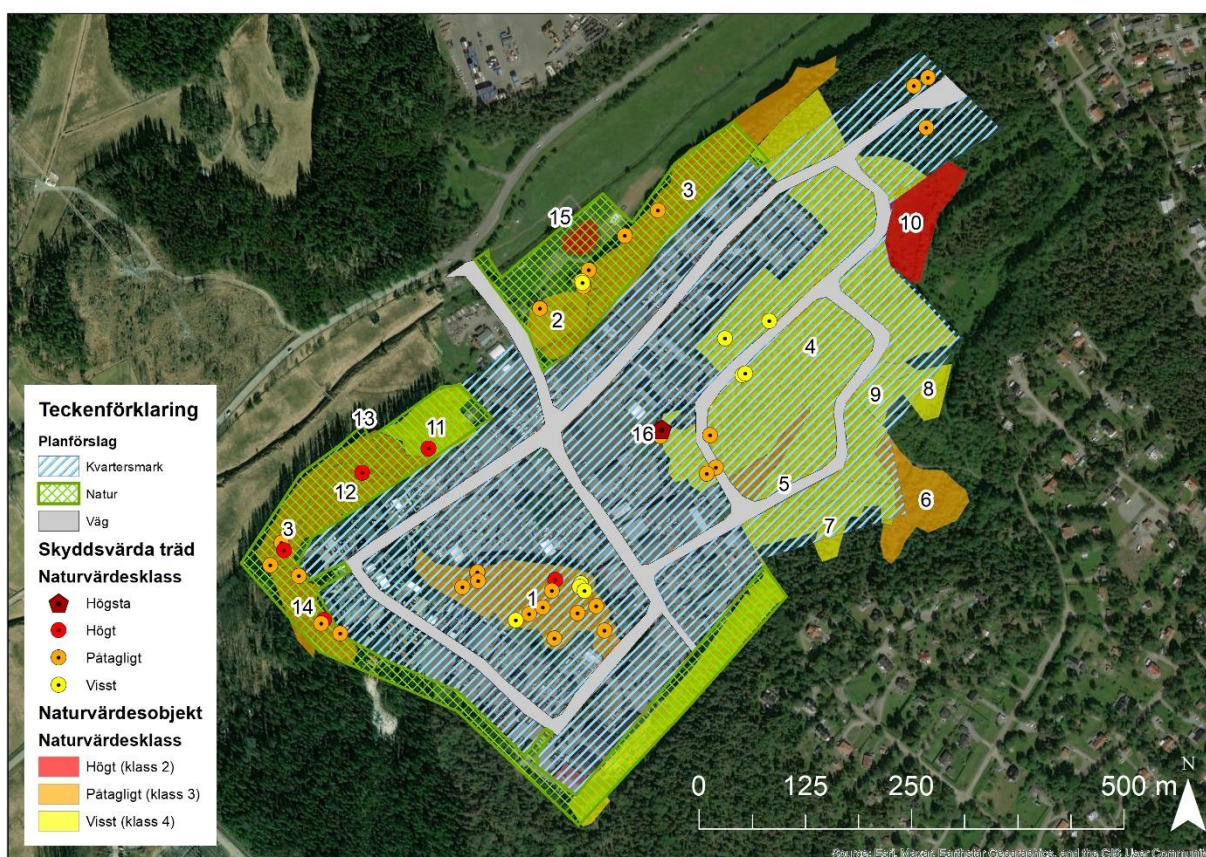
-

Hänsyn och skötselråd

Bevara ekarna och öppna upp kring ekarna så området inte växer igen helt.

Konsekvensanalys

Gräsvretens industriområde ligger i ett landskap där det finns mycket naturmark vilket gör att påverkan på de arter som utnyttjar planområdet inte blir alltför stor, eftersom det finns gott om liknande ersättningsmiljöer i närområdet. Beroende på hur detaljplaneområdet utformas kan påverkan och konsekvenserna bli olika stora. Om detaljplanen utformas på ett sådant sätt att det finns förutsättningar för olika arter att röra sig i landskapet, även i kvartersmarken, blir konsekvenserna lägre. En sådan utformning uppnås genom att spara en del träd och grönytor, undvika stora hårdgjorda ytor och inte bygga för täta staket runt området.

Figur 21. Kartan visar planförslaget i förhållande till naturvärdesobjekten.

Förslag på skydds- och kompensationsåtgärder

Vid exploateringen är det lämpligt att ta hänsyn till befintliga naturvärden samt göra åtgärder som utvecklar och stärker dessa. Det är önskvärt att detaljplanen utformas så att det fortfarande finns en viss grönstruktur inom planområdet.

Då det finns ett större inslag av ekar inom planområdet är det lämpligt att några av efterträdnarna sparas för att skapa förutsättningar för en kontinuitet av ekar. Efterträdnarna kommer med tiden utvecklas till värdefulla gamla ekar om de får stå kvar. En försiktig gallring kan göras kring några av efterträdnarna för att skapa förutsättningar för vidkroniga träd. Inom planområdet är några naturvärdesobjekt med högre naturvärden knutna till ekar (objekt 1 och 16), planlagda som kvartersmark. I dessa områden är det lämpligt att spara några av ekarna.

Avverkning av träd är lämpligast att göra före eller efter fåglarnas häckningsperiod för att undvika skador på bon och ungar. Om avverkning av äldre träd görs kan dessa med fördel läggas ut som död ved i de områden som bevaras för att gynna insekter och vedlevande svampar som nyttjar död ved. Exempelvis kan död ved läggas ut i närheten av groddjurens lekvatten (objekt 10 och 15). På så sätt skapas gömställen och potentiella övervintringsplatser.

Brynmiljön med lundkaraktär som går längs planområdets västra kant (objekt 3), är planlagt som naturmark vilket är bra då området det utnyttjas av olika fågelarter samt är en trolig övervintringsmiljö för groddjur. I detta område är det lämpligt att lägga ut död ved, gärna från lövträd.

Inom planområdet finns flera fuktiga miljöer (våtmarker, sumpskogar och bäckravinen), som är hydrologiskt känsliga och har stor betydelse för biologisk mångfald. Fuktiga miljöer skapar ett speciellt mikroklimat och ger tillgång till vatten vilket är viktigt särskilt under torra och varma somrar. Det är därför önskvärt att dessa miljöer värnas och att hydrologin inte förändras vid en exploatering. Framförallt är det viktigt att hydrologin inte förändras på ett sådant sätt att det blir mindre vatten i objekt 10 då det är ett lekvatten för groddjur. Om dagvatten släpps ut i lekvatten är det viktigt att det renas så gott det går och att det leds ut på ett sådant sätt att vegetationen har en möjlighet att ta upp näringsämnen. Detta kan göras genom att skapa en översilningsmark innan vattnet når själva lekvattnet. Troligen har en liten ökning av näringsämnen inte en alltför stor påverkan på groddjuren då en stor population av större vattensalamander förekommer i reningsdammen (objekt 15), vilket tyder på att de klarar av en viss påverkan.

Där det är möjligt är det viktigt att bevara så mycket som det går av miljöer som utnyttjas av groddjur såsom sumpskogar och lekvatten. Även skogsmark i närheten av lekvatten kan utgöra övervintringsplatser och sommarhabitat för groddjur. Det är sannolikt att objekt 3 delvis utgör sommar- och vinterhabitat för groddjur, liksom delar av objekt 4 kan utgöra områden som groddjuren utnyttjar. Därför är det lämpligt att skapa en skyddszon i närheten av våtmarken (objekt 10), där ingen exploatering sker. En rimlig storlek på skydds-zonen är 30–40 meter från våtmarken. Inom skydds-zonen bör det undvikas att avverka träd, köra med tunga fordon och rensa bort död ved. I närheten av lekvattnen kan man med fördel placera ut död ved och skapa stenrosen som groddjuren kan utnyttja som gömställen och övervintringsplatser. Om delar av skogsmarken bevaras i närheten av lekvattnen finns det större möjligheter för att bibehålla områdets ekologiska funktion för groddjuren. En annan lämplig åtgärd kan vara att skapa ytterligare lekvatten i närområdet genom att gräva nya småvatten på lämpliga platser.

Då stora ytor av planområdet kommer utgöra kvartersmark som kan skapa en barriär för många arter är det önskvärt att kvartersmarken utformas så att barriäreffekten blir så liten som möjligt. Detta kan göras genom att ha så mycket grönstrukturer som möjligt. Nedan listas några förslag på åtgärder som kan gynna biologisk mångfald och minska barriäreffekterna inom kvartersmark:

- Undvik öppna hårdgjorda ytor. Många arter tycker öppna stora hårdgjorda ytor är läskiga. Bryt av ytan där det är möjligt eller skapa spridningskorriorer längs med kanterna.
- Spara träd och buskar där det är möjligt. Särskilt ekar.
- Spara öppna diken längs vägkanterna där det är möjligt. Dessa kan fungera som spridningsstråk.
- Vägkanter kan fungera som grönstråk och spridningsvägar.
- Undvik allt för höga och täta staket kring området. Se till att det finns möjlighet för mindre djur att röra sig genom området, till exempel att de kan ta sig genom staket och längs vägar.

Bedömning om planförslaget innebär betydande miljöpåverkan gällande naturvärden

Betydande miljöpåverkan omfattar effekter på människors hälsa, skyddade djur- och växtarter och biologisk mångfald, vår fysiska miljö och klimat, hushållning av den fysiska miljön liksom material och råvaror samt andra delar av miljön (Miljöbalken 6 kap. 2§). Notera att följande bedömning endast behandlar naturvärden (skyddade arter, biologisk mångfald och den fysiska naturmiljön). Hälsa, hushållning, klimat med mera ingår ej i bedömningen då det inte ingår i Naturföretagets expertis.

Naturföretaget bedömer att planförslaget troligen inte innebär betydande miljöpåverkan med avseende på naturvärden (tabell 1), under förutsättning att hänsyn tas till groddjurens lekvatten och att en del grönstruktur bevaras inom detaljplaneområdet. De skyddade fridlysta växtarterna som påträffades i

området är vanliga arter och dess bevarandestatus riskerar inte att påverkas då det förekommer liknade miljöer i närheten som dessa kan utnyttja.

Planen bedöms däremot kunna medföra en viss negativ påverkan på naturvärden då delar av ett naturområde försvinner eller fragmenteras. Men planområdet ligger i ett sådant landskap där det finns liknade miljöer i närheten vilket gör det troligt att arters ekologiska funktion bibehålls även vid eventuell exploatering.

Tabell 2. Tabellen redovisar bestämmelser, riktlinjer och skyddsvärden som berör naturvärden inom planområdet.

	Ja/Nej	Kommentar
Miljöbalken 3 kap		
Finns områden av riksintresse för naturvärden	Nej	Inga riksintressen som beror naturvård
Berörs något ekologiskt särskilt känsligt område enligt 3 kap 3 § miljöbalken?	Nej	
Miljöbalken 4 kap		
Berörs område som ingår i nätverket Natura 2000?	Nej	
Miljöbalken 7 kap		
Berörs området av nationalpark, natur- eller kulturresevat eller område med landskapsbildskydd?	Nej	
Berörs området av biotopskyddsområde eller generellt biotopskydd i jordbruksmark?	Nej	
Berörs området av djur- och växtskyddsområde?	Nej	
Berörs området av strandskyddsområde?	Nej	
Berörs området av naturvårdsavtal?	Nej	
Naturvärden övrigt		
Berörs planområde av objekt enligt Länsstyrelsens/Naturvårdsverkets/Jordbruksverkets inventeringar: ängs- och betesmarksmarkinventeringen, lövskogsinventering, våtmarksinventeringen.	Nej	
Berörs planområdet av Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, naturvärdesobjekt eller sumpskogar?	Nej	Områdets sydvästra del angränsar till ett objekt med naturvärde enligt Skogsstyrelsen
Finns det särskilt skyddsvärda träd inom planområdet?	Ja	En ek som klassas som jätteträd med en stamomkrets på 474 cm, samt några mindre hålträd.
Berör planområdet naturinventering (NVI) utförd för planen?	Ja	Ekologisk funktion bedöms bibehållas.
Berörs internationellt utpekade områden; - biosfärområde (Unesco)? - våtmarksområden enligt Ramsar? - marina skyddade områden enligt OSPAR?	Nej	
Berörs grön infrastruktur för växter och djur?	Nej	Troligen inte, men det rekommenderas att det finns en viss grönstruktur inom kvarterens mark som möjliggör spridningsvägar.
Berörs naturtyper enligt habitatdirektivet bilaga 1?	Nej	

Berörs - växt- eller djurarter upptagna i artskyddsförordningens bilaga 1 eller 2? -	ja	Fåglar i bilaga 2 förekommer. Den samlade bedömningen är att Artskyddsförordningen inte träder i kraft för någon av de noterade fågelarterna.
Berörs rödlistade arter?	Nja	Rödlistade arter har påträffats på jätteek inom planerad kvartersmark. Bevaras eken är det inte troligt att rödlistade arter påverkas. De rödlistade fåglarna som påträffat är anpassningsbara och kan utnyttja andra platser.
Innebär planen förändringar för de arter som förekommer, vad gäller spridningskorridorer, barriärer, minskade ytor eller andra viktiga sammanhang?	Ja	En habitatsminskning sker. Beroende på utformningen kan barriärer skapas.
Berörs fortplantningsområden, viloplats eller övervintringsområden för skyddade arter?	Ja	De fågelarter som förekommer inom planområdet är arter som är anpassningsbara och kan hitta nya platser. Beroende på hur detaljplanen utformas kan groddjurs lekvattnen och övervintrings miljöer påverkas.
Finns det risk för att planen kan utlösa förbuden i artskyddsförordningen?	Nej	De arter som förekommer inom området bedöms inte påverkas så att Artskyddsförordningen utlöses. Under förutsättning att hänsyn tas till groddjur och fåglars häckningsperiod.
Finns invasiva främmande arter i berört område? Finns risk för spridning av dessa arter?	Ja	Två EU-listade främmande arter (parkslide och jätteloka), försiktighet bör tillämpas.

Källor

Litteratur

- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Berg, M. 2022. Fågelinvetering vid Gräsvreten, Huddinge kommun. Naturföretaget.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Naturvårdsverket, 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012—2016.
- Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.
- Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Databaser

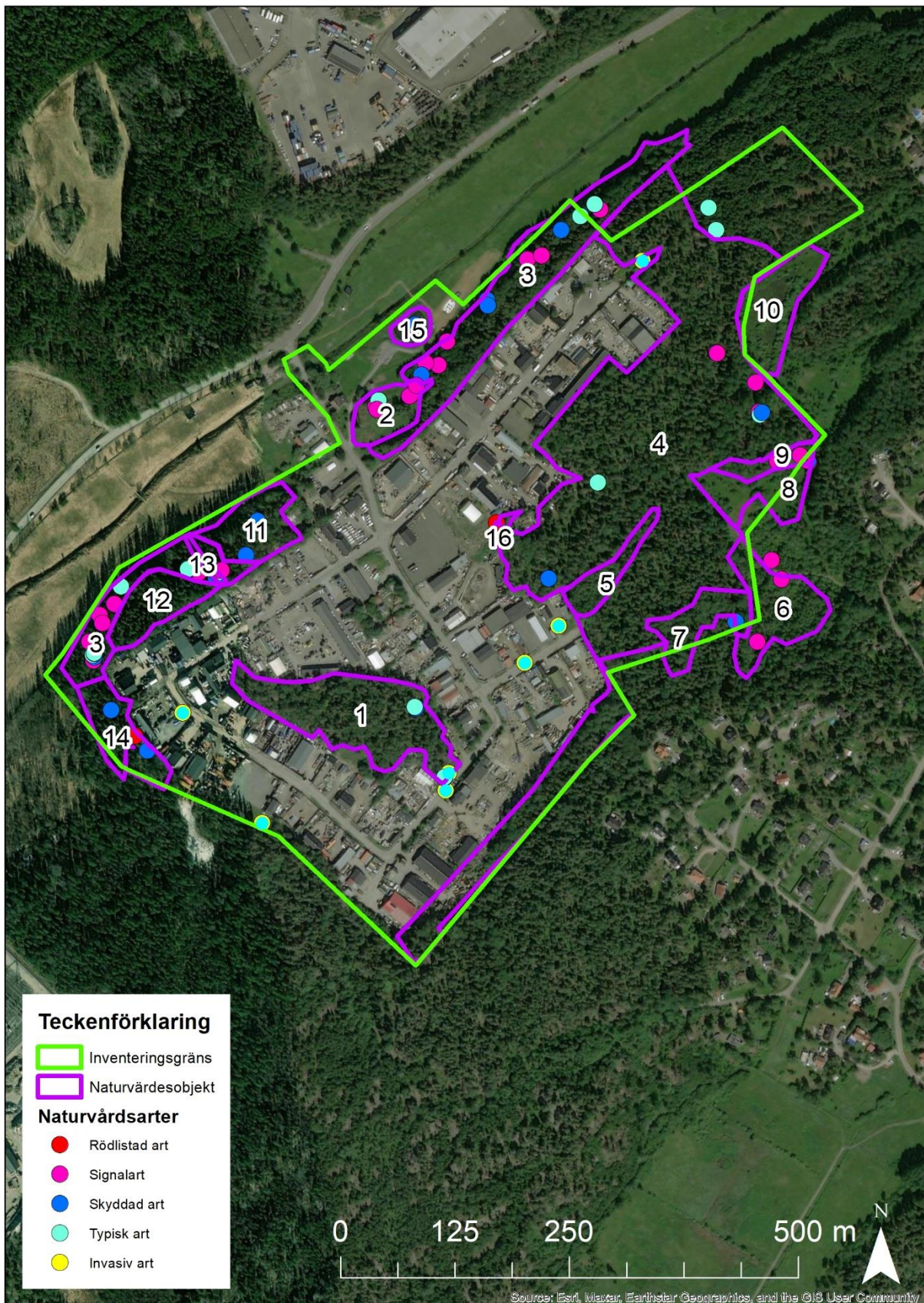
- ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2022-05-11)
- ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2022-06-28)
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845). [http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/ Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/](http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/)
- Miljöbedömningsförordning (2017:966). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobedomningsforordning-2017966_sfs-2017-966
- Miljödataportalen, Naturvårdsverket. [Miljödataportalen \(naturvardsverket.se\)](http://miljodataportalen.naturvardsverket.se/)
- Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2022-05-10)
- Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. [Skogsstyrelsen - Skogens pärlor](http://skogsstyrelsen.se/skogens-paerlor/) (2022-05-10)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden. 1= Högsta, 2= Högt, 3= Påtagligt, 4=Visst.

Bilaga 2. Karta över artfynd

Figur 1. Kartbild över områdets naturvärdesobjekt med numrering enligt samma ordning som i områdesbeskrivningen. Här syns även fynden av naturvärdsarter som gjordes under inventeringarna kategoriserade efter typ av naturvärdsart.

Bilaga 3. Trädinventering/skyddsvärda träd

Art	Omkrets (cm)	Beskrivnin	Naturvärd	Träd_ID
ek	225	grövre ek som står lite trängd	Påtagligt	1
asp	100	hålträäd	Påtagligt	2
ek	194	tvåstammig efterträädare	Påtagligt	3
tall	206	grövre tall troligen äldre	Påtagligt	4
ek	170	Särskilt skyddsvärd pga stamomkrets och hålträäd. Vid fältbesöket fanns talgoxbo	Högt	5
ek	201	kraftig trängd av granar endast toppen ser frisk ut	Påtagligt	6
asp	120	hålträäd minst två hål	Påtagligt	7
ek	167	växer tätt ihop med en smalare ek osäker på om det är samma stam. viss skada på barken blottad ved	Påtagligt	8
ek	160	efterträädare	Visst	9
tall	167	äldre grövre tall	Påtagligt	10
tall	186		Påtagligt	11
tall	187		Påtagligt	12
ek	232	äldre ek står lite trängt	Påtagligt	13
ek	196	efterträädare	Påtagligt	14
tall	170	grövre äldre tall	Påtagligt	15
tall	148	äldre tall	Påtagligt	16
tall	177	äldre grövre tall	Påtagligt	17
ek	160	efterträädare	Påtagligt	18
ek	474	Särskilt skyddsvärd pga stamomkrets och hålträäd. Mulmträäd med stort hål i mitten, en del blottad död ved men verkar ändå friskt. Flertalet arter av lavar på stammen. Plankor spikade på stammen och flera buskarna kring roten.	Högsta	19
tall	158		Visst	20
tall	165		Visst	21
tall	175		Visst	22
tall	174		Visst	23
ek	165	efterträädare	Påtagligt	24
ek	216	efterträädare står i bryn.	Påtagligt	25
asp	109	hålträäd med fågelungar	Påtagligt	26
tall	201	hagmark stall solbelyst och grov troligen gammal	Påtagligt	27
gran	170	hagmarksgran	Påtagligt	28
tall	156	äldre tall	Påtagligt	29
tall	156	äldre tall	Visst	30
tall	165	äldre tall	Visst	31
asp	99	hålträäd	Påtagligt	32
asp	161	Särskilt skyddsvärd pga stamomkrets och hålträäd	Högt	33
tall	155	Särskilt skyddsvärd pga hög ålder. Ca 200 år gammal borrad	Högt	34
asp	146	Särskilt skyddsvärd pga stamomkrets och hålträäd	Högt	35

ek	207	tvåstammig varav den ena stammen är skadad blottad ved	Påtagligt	36
tall	128	Särskilt skyddsvärd pga hög ålder. Förekomst av talticka, trädålder minst 150 år, ej borrad troligen äldre.	Högt	37
ek	150	efterträdare	Påtagligt	38
ek	213	flerstammig ek något trängd behöver öppnas upp kring den. självgallrar	Påtagligt	39
ek	110	äldre träd på hållmark	Visst	40
ek	126	efterträdare	Visst	41
ek	125	efterträdare	Visst	42
tall	187	frötall, troligen äldre	Påtagligt	43
ek	164	efterträdare	Påtagligt	44
tall	242	frötall, troligen äldre	Påtagligt	45